TÉMA 2: Kultúrák közötti párbeszéd

Anyaggyűjtés

Tf 203 Becsületbeli gyilkosság

A következő cikk a "Badische Zeitung", az egyik német regionális újság, 2005. február 23-i számában jelent meg. (Szerző: *DIETER STÄCKER*)

Tf 203/1 Három lövés a becsület nevében

Hatun Sürücü kurd nemzetiségű fiatalasszonyt agyonlőtték Berlin-Tempelhof egyik busz-megállójában, mivel nyugati életstílusa nem tetszett a fivéreinek.

"A földön sárga és piros rózsák találhatóak, a falon pedig egy levél függ. „Még oly sok volt előtted, nagyon hiányozni fogsz nekünk", írta egy fiatal nő német és török nyelven a barátnője számára. Egy másik, a virágok közé rejtett cédulán az alábbi mondat olvasható: „Reméljük, egy jobb világban vagy most". Hatun Sürücüt gyászolják. A 23 éves kurd nőt február 7-én három fejlövéssel ölték meg egy buszmegállóban, Berlin Tempelhof nevű városrészében. Eközben három fivére már vizsgálati fogságban ül. Azzal gyanúsítják ugyanis őket, hogy megölték a nővérüket azért, hogy az állítólagosan megsértett családi becsületüket ezáltal mentsék meg.

Az eset szinte nem is keltett további feltűnést. Az elmúlt nyolc év alatt, csak Berlinben, 45 nőt fojtottak meg, szúrtak le, fojtottak vízbe vagy lőttek le a becsület nevében – mint például Hatun Sürücüt, akinek meg kellett halnia, mivel elhagyta a férjét és a családját. Végre a saját normái szerint akart élni, és következetesen elutasította, hogy fejkendőt viseljen a hétköznapi életben. Egy darabig ugyan sokkolta az eset a várost, de hamar napirendre tértek felette – ahogyan szokás szerint, a szokásos bűntényekre reagálnak az emberek. Ám ezúttal másképpen alakult az ügy, miután a Neuköllnben lévő Thomas-Morus-Hauptschule nevű iskola diákjai helyeselték ezt a gyilkosságot. Olyan kijelentések forogtak közszájon, hogy „Saját maga tehet róla." és „Az a kurva úgy mászkált, mint egy német nő!".

Az iskola vezetője, Volker Steffens, magához ragadta a kezdeményezést, és egy következményeket is kilátásba helyező, nyílt levélben fordult a diákokhoz, a szülőkhöz és a tanárokhoz: „Nem tűrjük a szabadság elleni uszítást. Azoknak, akik idejöttek, ki kell nyilvánítaniuk az akaratukat, hogy be fognak illeszkedni." Az iskola vezetősége és az illetékes szenátor, Klaus Böger (SPD), nem akarják többé a szőnyeg alá söpörni ezt a kényes témát, hanem nyílt párbeszédet kívánnak folytatni a diákokkal és a szülőkkel a különböző nemzetiségek, vallási csoportok és kultúrák együtteléséről.

A diákok ezt jogos cselekedetként ünneplik: „Saját maga tehet róla!"

„Nem számítanak újdonságnak a diákok ilyen jellegű megnyilvánulásai, számol be az egyik Kreuzbergben lévő általános iskola igazgatónője, ahová sok török származású tanuló jár. Az egyik kollegája még hozzáteszi: „Különösen a fiúk között ijesztően magas azoknak az aránya, akik úgy gondolják, hogy az olyan nőket, mint Hatun Sürücü minimum meg kell büntetni."

Hatun Sürücü, több tízezer törökhöz és kurdhoz hasonlóan, Berlin Kreuzberg nevű városnegyedében nőtt fel – öt fivérével és három nővérével együtt. Amikor 16 éves lett, szigorúan konzervatív családja visszaküldte a hazájába, Törökországba, ahol hozzáadták az egyik unokatestvéréhez. A fiatal nő egyértelműen beleegyezett az előre elrendezett házasságba. „Szerettem a férjemet, különben nem mentem volna vissza Törökországba", nyilatkozta néhány évvel ezelőtt egy beszélgetés során a Berliner Tagesspiegel című lapnak. A fia születését is így fogadta: „Örömmel várt gyerek volt."

Hatun Sürücü csak akkor vált el, és utazott vissza német útlevelével Berlinbe, amikor komolyabb problémái támadtak a férjével és annak szigorúan vallásos családjával. Ott először az Evangélikus Ifjúsági- és Gondozói Szolgálat egyik otthonába költözött be, befejezte iskolai tanulmányait, és elkezdett egy villanyszerelői tanfolyamot, amelynek a gyakorlati részéből néhány hete sikeresen levizsgázott. Néhány éve a fiatal, kurdszármazású nő egyedül él az immár ötéves kisfiával.

„Nagyon barátságos és életvidám lány volt, szívesen járt szórakozni, és egy csomó barátja volt", mondta az egyik szomszédasszonya. „És tökéletesen beszélt németül", tette hozzá egy másik elismerőleg. De a fiatalasszony életmódja a konzervatív, muzulmán család szemében viszont halált érdemlő bűncselekménynek számított – a berlini rendőrség is a családi tanács által eldöntött becsületbeli gyilkosságból indul ki, amelyet az áldozat három fivére (akik 18, 24 és 25 évesek) terveztek meg és hajtottak végre. Ekkor az egyik fiútestvér a nővérüket telefonon a buszmegálló közelébe csalta, a másik testvére pedig közvetlen közelből több célzott lövést adott le rá. A fiatal nőt a fején és a felsőtestén érték a lövések, és még a helyszínen életét vesztette.

A rendőrség először az áldozat volt férjét gyanúsította meg a tett elkövetésével, ám hamarosan a három fivérre terelődött a gyanú, akik ellen eközben letartóztatási parancsot adtak ki. Habár mindhárman tagadják az ellenük felhozott vádakat, a rendőrség azonban mégis eléggé biztos a dolgában – ugyanis a család által kiválasztott ítéletvégrehajtó, az áldozat 18 éves öccse, az egyik női tanúval állítólag beszélt a tettéről és annak hátteréről.

Az emléktüntetés 150 résztvevője is, akik kedden, jeges szélben gyűltek össze a tetthely közelében, azt követelik, hogy ne zárhassák le csak úgy egyszerűen az ügy aktáit. „Ezt a halált nem szabad elhallgatni!", követelte Marie-Luise Beck, a szövetségi kormány külföldiekkel foglalkozó megbízottja. Barbara John, Berlin korábbi külföldiekkel foglalkozó megbízottja, szintén felvállalta az ügyet, és kiállt amellett, hogy a becsületbeli gyilkosságokat a jövőben ne a kulturális indítékú emberölések közé sorolják, hanem gyilkosságként büntessék. „Kultúrával indokolt engedményeket" mondja John asszony, „többé nem szabad adnunk."

Tf 203/2 A három fivért nővérük meggyilkolásával vádolják

A török hölgy halála vitákat váltott ki a külföldiek Németországban történő beilleszkedéséről / Új törvényjavaslatok

A "Badische Zeitung" című újság 2005. július 9-i számából (Szerző: *KATJA BAUER*)

"BERLIN. Köztársaság-szerte újból vitákat gerjesztett az integrációról a Hatun Sürücü, berlini, kurdszármazású nő, sérelmére elkövetett, úgynevezett becsületbeli gyilkosság. Tegnap az államügyész vádat emelt az áldozat három fivére ellen ...

Hatun Sürücühöz hasonlóan a három fiútestvér is Németországban nőtt fel. A vádirat szerint a fivérek szégyellték magukat a nővérük miatt, és attól féltek, hogy a nővérük nem az iszlám szellemében fogja a fiát felnevelni.

Ez a tett újból vitákat robbantott ki az eredménytelen, németországi integrációs politikáról. Különösen az egyik neuköllni iskolában zajló folyamtok váltottak ki óriási felháborodást, ahol a tanulók helyeselték a gyilkosságot. Kijelentették, hogy a nő rászolgált a halálra, mert úgy élt, mint egy német. Ezek után viták folytak arról, hogy a berlini iskolákban be kellene vezetni egy kötelező tantárgyat, az értékismereteket –bár ilyen jellegű oktatás ugyan még nem létezik, de a bevezetését időközben már elhatározták. Ez az eset ahhoz is indítékul szolgált, hogy Berlin törvényjavaslatot terjesszen elő a Szövetségi Tanácsban, mely szerint a kényszerházasság a jövőben, önmagában is büntetendő cselekményként szerepeljen a büntető törvénykönyvben. Sürücü esete ugyanis feltehetőleg már a hatodik úgynevezett becsületbeli gyilkosság volt Berlinben 2004 októbere óta."

Német nyelvből magyarra fordította: *Szigeti Imre*